ליהוי הקדש ואמרו לו לבן יצא תחלה [ואמר מי הוי ידענא דלבן נפק] לא הוה אמרי שאור אלא לבן דהשתא יש לן למימר שהיה דעתו לכל מי שיצא ראשון ומש"ה הוי הקדש אפי' הלבן דילפינן מתמורה דהוי הקדש אפי' בטעות ואביי ס"ל דאי קאי בצפרא ואמר שור שאור שיצא ראשון וא"ל לבן נפק ואמר מי הוי ידענא דלבן נפק ה"א[1] דבהא אפילו ב"ש מודו דלא הוי הקדש שהרי [לא] היה יודע שיצא השאור תחלה לכולן ולמה הזכיר שאור אי דעתו היה להקדיש כל מי שיצא ראשון ואם סהדי לכתחלה[2] כי אמר שור שאור דוקא לשור שאור קמכוין א] שאפילו אם דעתו שיצא השאור תחלה אטו נגיח הוא לידע העתידות ובכה"ג ודאי לא מילף מתמורה ולא דמי לשאה שהיו מהלכין בדרך ההתם הוי גזיר אפי' אותו שלא נמצא כדבריו לפי שבכל עניו קביל עליה נזירות ומה שאמר אים פלוני הוא טעה בו כשראהו מרחוק אבל הכא במה יש לו לטעות ולומר דשאור עתיד לצאת הלכך יש לומר דשאור דוקא קאמר אבל כי אמר בטיהרא שבהמות יצאו[3] יש לנו למימר שהיה דעתו לכל שיצא ראשון ומה שהזכיר שאור לפי שאמע פסיעות רגלי השור שאור שהוא נקי להכיר פסיעות רגלי שוריו והשתא זה דומה שפיר להיא שהיו מהלכין בדרך דטעה נמי בראייה עיניו לומר אים פלוני הוא ודעתו להיות גזיר אפי' אינו הוא וכן הכא דעתו היה להקדיש אפי' אינו שאור אלא הלבן וכה"ג ילפינן מתמורה וב"ש סברי דאפי' כי האי לא ילפינן מתמורה דלא הוי הקדש: ב] **דינר** זהב שיעלה. א"כ אמאי דמעיקרא הוה קאי: תני שעלה. שכבר עלה בידו ומתישב בדבר ומיכר[4] שעלה בידו של כסף ואמר אילו ידענא דשל כסף עלה בראשון לא אמרתי דינר זהב וכן תניא שתעלה תני שעלתה: **אמר** רב חסדא **אוכמא בחיוורא לקיא.** שור שאור שניו שוורים לבנים לקיא [מגרע] אותם ונמכרים בפחות ע"י שהשאור עמהן ולבנים מעולין מן השאורים חיורא באוכמא לקותא כתם לבן בשור שאור לקותא בידוע שבגנב אותו כתם היה נגע לרעת בבהמה והכי איתא ברים מי שאחזו (גיטין סח.) טעם חיורא בשארא בדקו בדוכתיה ואשכחו מצאו[5] כתם לבן וידעו כי לרעת היה במקום כתם: **תנן** שור שאור בו' ומשמע דהלבן קדוש [כדתריץ] אביי וקס"ד מקדיש[6] אינים בעין רעה מקדיש וקשה לרב חסדא דכיון דהלבן עדיף משאור בידוע אלא היה לעתו להקדיש הלבן כיון דבעין רעה הקדיש ונהי דאוקמינן דקאמר אילו הוה ידענא דלבן נפק ה"א [הלבן ליהוי קדוש][7] כיון דלבן עדיף הא ודאי משקר הוא אלא ודאי לבן גרוע משאור וכי אמר שאור יהיה הקדש לבן[8] דגרוע [ממנו] וקשה לרב חסדא ומשני ליה בעין יפה מקדיש ומש"ה כי נפיק לבן ואמר מי ידעי כו' מהימן ליה משום דבעין יפה הוא מקדיש: **דינר** זהב שיעלה בידי ראשון ב"ש אומרים הקדש. אלמא בעין רעה הוא מקדיש וטעמא דאמר של זהב דהוי עדיף הלכך כשעלה של כסף הוי הקדש דגרוע מזהב הא אם הוי אמר של כסף ועלה בידו זהב לא הוי הקדש כי בעין רעה הוא מקדיש א"כ הכי נמי דבריש נמי אית לן למימר דשאור טוב ומעולה מן הלבן כדפרישית וקשה לרב חסדא: **אלא** מאי בעין רעה הוא מקדיש חבית של יין שתעלה בידי ראשונה היא הקדש ועלתה של שמן ב"ש אומרים הקדש. והא יין דגרוע משמן א"כ נימא דוקא יין הוא מקדיש: אי משום הא לא קשה בגלילא שנו. פירוש דלעולם בעין רעה הוא מקדיש ומתני' בגלילא שנו שהיה להם רוב שמן והיין יקר להו משמן והלכך כי הקדיש יין כ"ש שמן ולעולם ריש קשה לרב חסדא: אמר לך רב חסדא כי אמר לך אנא בתורא קרמנאי. בתותה מלכות כך שם[9] קרמונא והשתא גרלה שיש לעשות ליריכותות בהגך תלתא ג) בפירוש דדינר של זהב איצטריך לאשמועינן דבעין רעה הוא מקדיש ריש דשור איכא למימר דאתי לאשמועינן דלא כרב חסדא חבית של יין דאוקימנא בגלילא שנו אשמועינן ג] דלא אזיל בתר רוב מקומות וכ"ע: **[ואמר]** רב חסדא אוכמא למשביה סומקא לבשרא חיורא לרדיא. נפקא מיניה למקח וממכר [דאוכמא עורו] משובח וסומקא בשרו משובחת וחיורא מעלי לחריסה: **והאמר** רב חסדא אוכמא בחיורא לקי. שנפחתו [חיורי][10] ג) סלעים מן השאור שביניהן וכיון דאוכמא עורו חשוב יותר משל לבן ס"ל למקשה דאינו מעולה בשר הלבן מן השאור כולי האי דיהא עדיף ממעלת עור שאור על של לבן: כי אמר רב חסדא למילתא קמייתא בתורא קרמונאה ד] שהלבן חשוב על השאור בכל דבר ואידך מילתא דרב חסדא בשאר עלמא[11] דאז ודאי אוכמא עדיף למשביה ולכך נמי במתניתין שאור עדיף דגהי הלבן חשוב לרדיא מ"מ מעלת העור גדולה כ"כ דמקדיש הלבן בקל יותר כשהקדיש[12] השאור דבכלל זה הלבן: **מתני'** מי שנדר בנזיר. פי' המשנה לעיל: **מונה** משעה שנדר. דמשמע דכל הימים שעבר על נזירותו עוינן למנין: ד) **דתניא** מי שעבר על נזירותו כו'. כגון קינבל עליו נזירות מאה יום ושתה ביין [ס'] ימים וגא להגיה קרבנותיו אין נזקקין לו להביא קרבנות נזירותו אלא א"כ מונה איסורן כלומר [ס'] יום כימים שנהג בהן היתר ששתה יין: רבי יוסי אומר דיו בשלשים יום. פרי"י הא[13] דדיו [אם קנסי ליה] שלשים יום שאם נדר ק' יום ועבר [ס'] ימים לא קנסינן ליה לאסור הכל רק ל' יום ושלשים ימים יעלה למנין נזירות אע"פ ששתה בהן יין וה"ה בנזירות מועטת לרבי יוסי כגון אם נדר ל' ושתה בכולן יין יסתור הכל ואם שתה שני ימים יין לריך שימנה ימים[14] אחרים בלא שתיית יין וה"ג אי רבנן אשיא נזירות מרובה פירוש אפי' מרובה [דבין] נזירות מרובה כמו ק' ימים ושתה ה) [בהם] יין סותר הכל [ובין] נזירות מועטת כגון ל' יום ושתה ו) ב' ימים לריך למנות ב' ימים אחרים ומתני' משמע דמונה [משעה] שנדר כלומר[15] מקלת ימים שנדר שאינו סותר ז) הכל אלא רק ל' יום ול' יום האחרים יעלו לו והיינו נמי כר' יוסי אבל בנזירות מועטת קשיא שאפי' לר' יוסי סותר כולו ובמתני' משמע שעולה לו למנין: **איבעית אימא** ר' יוסי ח) בנזירות מרובה. מתני' בנזירות מרובה ושלשים יום סותר ול' יום יעלו לו למנין: כמו[16] בנזירות מועטת והא דקאמר ר' יוסי שיסתור הכל בנזירות מועטת ושתה בכולן יין דאז סותר כל שלשים יום אבל בנזירות מרובה מודה ר' יוסי דאין סותר הכל מדקאמר ר' יוסי דיו: **ואי בעית אימא רבנן מאי [משעה] שנדר במשעה שנדר ה"פ.** מונה ימים של איסור דהיינו ט] מאה ימים והוא שתה בכולן יין [וכן] בנזירות מועטת והכי משמע ליסנא דמתני' מונה משעה שנדר חוזר ומונה כך וכך ימים שהיו משעה שנדר ועבר עליהן י] עתה [מונה] פעם אחרת משנא לפני חכמים וינהוג בהן איסור שתיית יין אבל ודאי אם קודם ששתה יין מנה מקלת נזירות אותם ימים אינו סותר אפי' לרבנן דשתיית יין כ) מדרבנן בעלמא כ]: **מתני'** נשאל עליה מתני' פירשתי בעל: **א"ר** ירמיה מדב"ש נשמע לב"ה. דקאמרי ב"ש הקדש [טעות הקדש וכיון] דמגלית מלתא דלאו שפיר נדר תלא ותרעה בעדר כדתנן במתניתין בהדיא א"ל ב"ה לב"ש אי אתם מודים בזה שהוא הקדש בטעות ותלא ותרעה בעדר לפי שנשאל לחכמים והתירו דלא הוי קבלה הלכך הקרבנות שהפרים לנזירות חולין הן כאלה שאומר זו לחטאת והוא אינו בר חטאת הכי נמי לב"ה אע"פ דאמרי דתמורה בטעות הוי תמורה בהא מודו ב"ה כדדרשינן מיהיה לרבות שוגג כמזיד: **ה"ג** ה"מ בראיתיה לעיקר אבל בי איתעקר לעיקר הקדש אתעקר נמי לתמורה ותצא התמורה לעדר. וה"פ כגון אם הקדיש בהמה לעולה והביא בהמה אחרת ואומר זו תמורת זו ונשאל לחכם על הראשונה והתירו החכם לומר שאינו עולה תלא גם התמורה לעדר והוי כאילו אומר זו תמורת זו על בהמת חולין: **טעותו** ולא כוונתו. דאי במתכוון קרא לתשיעי עשירי אינו מקודש: **רב** חסדא אמר טעותו וב"ש כוונתו. ומתני' דקתני מי שטעה כו' דטותא קאמר כ"ש כוונתו: **ואשתיקו** להו ב"ה. נאו דוקא אשתיקו דהא השיבו להם גזירת הכתוב הוא אלא כלומר אשתיקו אלא השיבו להו סברא מייה ובזה אלא הביאו תשנים עשר ושמיני לימא להו שאינו קדוש בכוונה כשאר הקדשות ולכך על כרחיה גזירת הכתוב היא: **אמר** רב שימי בר אשי מה דלא אמרי להון ב"ה אותה תשובה דא"כ הוו אמרי להון ב"ש לב"ה ומה מעשר שאינו קדוש ל](בהן) כמו הקדש להיות קדוש בכוונה אפ"ה חל בטעות הקדש לא כ"ש ולא היא הקדש בדעתיה דמרייה תליא. כל זה מדברי רב שימי כלומר אין זה ק"ו טוב לקפא ב"ה דודאי הקדש בדעת ובכוונתו הבעלים[17] דאיש אשר יקדיש את ביתו אמר רחמנא מדעת ובכוונתו הלכך בטעות לא הוי הקדש [ומעשר] מגזירת הכתוב כמו שמרמיזים ב"ה פיס במשנתנו מי"ב ושמיני ולא קשה לרב נחמן אמאי לא השיבו ב"ה מייה ובזה דאיכא למימר דב"ה חד מתרי טעמי נקטו: מ) **אמר** רבא שטפו רבנן לר"א ואוקמוה במילתייהו. כלומר נלאוהו שחזר לדבריהם ואוקמי' בשטתייהו דאמרי אין פותחין בנולד דלא שכיח כמו מורבן הבית דאיכא ר"א היה בשעת מורבן דאמר בהגיזקין (גיטין נו.) נכנס ר"א מגד א' ור' יהושע מגד אחד ליטא מנוחו של ריב"ז בירושלים ולא דבר כלום ולא חלק עליהן לומר דשפיר הוי חרטה כדתנן ר"א אומר פותחין בנולד אלא[18] הדר ביה ממילתיה כיון שלא חלק על חכמי דורו: **אבל** פותחין בתנאי נולד דאמרינן להו אילו אתא איניש ואמר לבון דחרב ב"ה מי הוי נזר[19]. ופי' אילו בא בן אדם אליך בשעה שנדרת והיה מיעלך כי [אולי] חרב בית המקדש טרם כלות נזירותיך כלום נדרת וזה דומה לחרטה אילו באו עשרה בני אדם שיפיסוך מי נדרת שאין לחלק מאיזה טעם יהיה הפיוס שאפילו טעם הפיוס משום דבר גולד אין בכך כלום דהוי חרטה: **אמר** רב (ח) אסי אי הואי התם ה"א להו היכל ה' היכל ה' היכל ה' המה. כלומר הייתי אומר לאותם הנזירים לא כחכמים עשיתם שנדרתם שהיה לכם לירא פן יחרב שהרי בפסוק מוזכר ולא היה בא להתיר להו נדרים בפתח זה אלא להוכיחם בא למה לא זכרו על פסוק זה ולהמנע מלדור והפסוק הוא שימן לדבר שהן שלשה היכל והשנים עתידין ליחרב והשלישי כשא[20] יום הגדול והעורא לא ימוש לגלא ורש"י פירש הפסוק בענין אחר בירמיה: **נהי** דידעי דחריב מי ידעינן אימתי ולא ידעינן לאימת והא כתיב בדניאל שבועים שבעים נחתך על עמך ועל עיר קדשך. דקאמר ליה המלאך לדניאל לסוף שבעים שמיטות יחרב בית שני וכשתמצא ע' של גלות בבל ותרבע מאות וכ' שנה של בית שני יעלה לשבעים שמיטות דהיינו שבע פעמים שבעים ומשני אכתי מי ידעי בהי יומא כלומר בתחלת שנה או באמצעיתה או בסופה וסבורים הם שיכלה גזירות ויביאו קרבנות קודם לכן: **מי** שלא נתקיימו דבריו אמאי הוי נזיר. הא

לגרא

א) תוס' ד"ה (בעמוד הקודם) אביי אמר וכו' דוקא לשור שאור קא מיכוין שאפי' אם תיכוה שאפילו אם נמתק. וי"ב שאם: ב) ד"ה והקתני דיגר והב שיעלה כל"ל: ג) ד"ה אמר לך וכו' דלא אזיל בתר רוב מקומות וכ"ע. נ"ב עי' בזה בא"מ: ד) ד"ה והאמר ר"ה אוכמא כו' בתורא קרמנאה. נ"ב עי' מ"מ: ה) ד"ה דתניא מי שעבר וכו' כמו ק' ימים ושתה בהם. מלא בהם נמתק. וי"ב שיים: ו) בא"ד כגון שלשים יום ושתה כ' ימים צריך למנות כ' ימים כל"ל: ז) בא"ד לשומר מקלת ימים שנדר שאינו סותר הכל. מי' הכל נמתק. וי"ב כל הסי: ח) ד"ה איבעית אימא ר"א כאן בנזירות מרובה וכו' למנין כאן בנזירות מועטת כל"ל: ט) ד"ה ודאי בעית אימא רבנן וכו' ה"פ מונה ימים של איסור דהיינו ק' אות ק' נמתק וי"ב ס': י) בא"ד ועבר עליהן עתה. מלא עתה נמתק: כ) בא"ד אפילו לרבנן דשמיית יין מדרבנן בעלמא. נ"ב וכדלקמן דף מד: ל) ד"ה אמר רב שימי וכו' שאינו קדוש חל [בהן] כל"ל:

מ) מכאן עד ד"ה דתניא שייך לדף לג ע"ב. נ) נ"ל בבר. ג) נ"ל שוורים. יעב"ץ. ד) מכאן עד ד"ה אמר רבא שייך לדף לד ע"ב. ה) ר"ל פירוש הסתירה. ו) מכאן שייך לדף לד:.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה ת"ל יוסף אי הוא התם:

הגהות התוספות

1. נ"ל הוה אמינא לבן. 2. נ"ל דלכתחילה. 3. נ"ל יצאו כבר. 4. יש מגיהים ומזכר. ועי' במפרש. 5. נ"ל פירוש מצאו. 6. נ"ל מי מקדיש. 7. תיבות הלבן ליהוי קדוש נמתק. וי"ל לבן, מ"מ. 8. נ"ל כל שכן דדעתו לבן. 9. נ"ל שמה. 10. נ"ל שנפחתים דמי הלבנים. 11. נ"ל בשאר שוורים דעלמא. 12. נ"ל וכשהקדיש השאור בכלל זה הלבן. 13. תיבת דהא נמתק. 14. נ"ל שני ימים. 15. תיבת כלומר נמתק וי"ל ואפילו תאמר. ועי' ב"ר. 16. תיבת כמו נמתק ומה"ד כאן בנזירות מועטת. 17. נ"ל וכבוונת הבעלים תליא. 18. נ"ל אלמא. 19. נ"ל מזיתו. 20. נ"ל והשלישי בנוא יום ה' הגדול כו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מני לימא ר' טרפון. ור' יהודה דבר פלוגתיה דר"ש נקטינ להא אליבא דר' טרפון והאי דקאמר ר' טרפון משום דסליק מיניה. הא אתא לקמן הוי נזיר: **והתניא ר"י אומר משום ר' טרפון אין מכלכלין בדרך כו' אינו נזיר: אלא ר"י דדברי הוא.** דאמר ספק נזירות להקל וכיון [6]דהכא ספק אם אינ פלוגי הוא [3] דומיא דכרי דאינו יודע אם יש בו מאה כור אם לאו אינו נזיר: **ר"ש סבר כיון דאינו לא נגנב דלמא הוי ביה מאה כור והוי נזיר השתא נמי.** דנגנב חיישינן [3]שיהא בו מאה כור ולהיות נזיר. והכי נמי בהאי דהרתיע לאחוריו כיון דאינו אתי לקמן וידעינן ביה דהוא פלוגי שזה נזר עליו והוי נזיר [7]והשתא נמי ליהוי נזיר ואפילו נב"ה הלכך אי אפשר לו לפטור את עצמו בלא נזירות אלא דאמר אם כדברי היה הריני נזיר כו': **מתני' ראה אם הכוי כו' כולן נזירין.** ואלינא דב"ש דאמרי הקדש בטעות [8]דהוי הקדש והוא הדין לנזיר בטעות: **גמ' תני חדא.** על מתני' דאית בה ט' נזירין: **ותניא אידך ט' נזיריות.** יש בו לאדם אחד: **בשלמא ט' נזירים.** משכחת לה כגון דהוו גברי טפי דאיתפיסו ואזיל בהדי הדדי דפתח חד ואמר הריני נזיר שזו מיה והב' אמר הריני נזיר שאין זו מיה והג' אמר הריני נזיר שזו בהמה והד' אמר הריני נזיר שאין זו בהמה והה' אמר הריני נזיר שזו בהמה ומיה והו' אמר הריני נזיר שאין זו לא מיה ולא בהמה ואיתפיסו השאר באלו שנדרו על הכוי ואמר השביעי הריני נזיר אי' מכס נזיר והח' אמר הריני נזיר שאין א' מכס נזיר והט' אמר הריני נזיר שכולכם נזירין הרי כולן נזירין: **גמ' תני חדא תשעה נזירים ותניא אידך תשע נזיריות בשלמא תשעה נזירין כגון דהוי גברי טפי דאיתפיס ואזיל ביה אלא תשע נזיריות לחד גברא היכי משכחת לה בשלמא שית משכחת לה כדתנן אבל תלת היכי משכחת לה אמר רב ששת כגון דאמר [א] הריני נזיר ונזירות הכל עלי:**

הדרן עלך בית שמאי

שלשה [ג]מינין אסורין בנזיר הטומאה והתגלחת והיוצא מן הגפן [ד]וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה [ה]ואין חייב עד שיאכל מן הענבים כזית

משנה

אילימא ר' טרפון מי הוי נזיר כיון דבשעתא דקא נזר לא ידע אי פלוגי הוא ואי לא מי חלה עליה נזירות [6]והתניא ר' יהודה אומר משום ר' טרפון אין אחד מהן נזיר לפי שלא נתנה נזירות אלא להפלאה אלא ר"י דכרי הוא דתניא [3]הריני נזיר על מנת שיהא בכרי הזה מאה כור והלך ומצאו שנגנב או שאבד ר"ש אוסר ור' יהודה [8]מתיר ר"ש סבר כיון דאילו לא נגנב דלמא הוו ביה מאה כור והוי נזיר השתא נמי הוי נזיר והכא נמי כיון דאי אתא לקמן וידעינן דפלוגי הואי הוי נזיר השתא נמי הוי נזיר: **מתני' [2]ראה את הכוי** ואמר הריני נזיר שזה היה הריני נזיר שזה אינו היה הריני נזיר שזה בהמה הריני נזיר שאין זה בהמה הריני נזיר שזה היה ובהמה הריני נזיר שאין זה לא היה ולא בהמה הריני נזיר שאחד מכם נזיר הריני נזיר שאין אחד מכם נזיר הריני נזיר שכולכם נזירין הרי כולן נזירין: **גמ' תני חדא תשעה נזירים ותניא אידך תשע נזיריות כגון דהוי גברי טפי דאיתפיס ואזיל ביה אלא תשע נזיריות לחד גברא היכי משכחת לה בדתנן אבל תלת היכי משכחת לה אמר רב ששת כגון דאמר מי שנתקיימו דבריו לא אמר כגון דאמר מי נמי לאו פלוגי הוא אהוי נזיר ומאי לא נתקיימו דבריו [הלאשונים]. ומיירי שחזר בו תוך כדי דבור ואגב אורחיה קמ"ל דתוך כדי דבור כדבור דמי ודבריו האחרונים עיקרים:**

[9]הרתיע לאחוריו אינו נזיר. הא אתא לקמן הוי נזיר מני אי כב"ש אפי' בהרתיע לאחוריו הוי נזיר וכב"ה נמי לא דלב"ה כיון דאילו אתא לקמן הוי נזיר אותו שנתקיימו דבריו כי נמי הרתיע הוי ספק נזיר: אילימא ר' טרפון מי הוי ספק[1] נזיר. כיון דבשעה שנדר לא ידע אם פלוגי או לא: **והתניא** בו'. ואי קשה לייתי ממתני' אין אחד מהן נזיר וי"ל דשמא ניחא ליה לאימויי הברייתא דמפרש טעמא לקרא: **אלא ר"י דכרי הוא.** דאמר דלא מחית אינש נפשיה לספיקא אבל אי יודע מי הוא הוי נזיר ותימה דהכא משמע דלר"י היכא שנודע מי היה הוי נזיר אע"פ שלא הפליג גדול ובפ"ב דנדרים (דף יט.) קאמר רב אשי ההיא ר"י דכרי הוי ר"י משום ר' טרפון דאין אחד מהן נזיר ובדין הוא דכי נמי לא נגנב לר"י הוי נזיר דאין[2] הפלגה והא דתניא נגנב לרבותא דר"ש ולריך לומר דלרב אשי לא נשנית מתני' דהכא לר"י אלא נשנית לתנא דפ"ב דנעיל (דף יג.) דאמר הפילה אשתו אינו נזיר אלא[3] ה"ל בן הוי נזיר [ב] אע"ג דבשעת שנדר [לא] הוי הפלגה הלכך מתני' דהכא אתיא כווותיה: **תנא חדא ט' [נזירים].** גבי כוי דמתני' [ג] דכוי נתפסין בספיקות [1] (רלייה) כדתנן במתני' ותני אידך ט' נזיריות דמשמע לאדם אחד חלים עליו ט' נזיריות מספיקא דכוי: **בשלמא [ט' נזירים] משכחת לה כגון דהוו גברי טובא דאתפיס ואזיל.** לענין[4] המפורש במשנה אלא ט' נזיריות באדם אחד היכי משכחת לה בשלמא שם משכחת לה כגון שאומר הריני נזיר זה מיה ואמין זה מיה בהמה ואמין זה בהמה זה מיה ובהמה אמין זה לא מיה ולא בהמה אלא אידך תאמר היכי משכחת לה והא שאחד מכם נזיר (קאמר) אמין אחד מכם נזיר שכולכם נזירין לא שייכי בחד גברא: **כגון דאמר הריני נזיר ונזירות הכל עלי.** ראה ט' בני אדם שנתפסו עצמן בנזיריים בכוי ואמר הרי עלי כל דין נזירות כולכם הרי יש עליו תשעה ספיקות נזירות ואם יראה לתקן עצמו יאמר אם יש עלי ט' נזירות חוזה מוטב ואם לאו הרי עלי ט' נזירות נדבה:

הדרן עלך בית שמאי

שלשה מינין אסורין בנזיר הטומאה. דכתיב (במדבר ו) על [נפש] מת לא יבא: **והתגלחת.** קדוש[5] יהיה גדל פרע: **והיוצא מן הגפן.** דכתיב ענבים לחים ויבשים לא יאכל: **וכל היוצא מן הגפן מצטרפין זה עם זה.** כגון ענבים לחים ויבשים חרלנים וחגים שאם יאכל כזית מכולן לוקה משום דכתיב מכל אשר יעשה מגפן היין מחרלנים כו':

[ה]ואין חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. [ו]והא נמי מיחייב על זג וחרלן אלא הא אתא לאשמועינן דאינו חייב אלא בכזית מן. והא דקתני ענבים לאפוקי מרבי אלעזר דדמפרש בגמ' [ע"ב]: במשנה

מוני לימא ר' טרפון. ור' יהודה דבר פלוגתיה דר"ש נקטינ להא אליבא דר' טרפון והאי דקאמר ר' טרפון משום דסליק מיניה. הא אתא לקמן הוי נזיר: **והתניא ר"י אומר משום ר' טרפון אין מכלכלין בדרך כו' אינו נזיר: אלא ר"י דכרי הוא.** דאמר ספק נזירות להקל וכיון [6]דהכא ספק אם אינ פלוגי הוא [3] דומיא דכרי דאינו יודע אם יש בו מאה כור אם לאו אינו נזיר: **ר"ש סבר כיון דאינו לא נגנב דלמא הוי ביה מאה כור והוי נזיר השתא נמי.** דנגנב חיישינן [3]שיהא בו מאה כור ולהיות נזיר. והכי נמי בהאי דהרתיע לאחוריו כיון דאינו אתי לקמן וידעינן ביה דהוא פלוגי שזה נזר עליו והוי נזיר [7]והשתא נמי ליהוי נזיר ואפילו נב"ה הלכך אי אפשר לו לפטור את עצמו בלא נזירות אלא דאמר אם כדברי היה הריני נזיר כו': **מתני' ראה אם הכוי כו' כולן נזירין.** ואלינא דב"ש דאמרי הקדש בטעות [8]דהוי הקדש והוא הדין לנזיר בטעות: **גמ' תני חדא.** על מתני' דאית בה ט' נזירין: **ותניא אידך ט' נזיריות.** יש בו לאדם אחד: **בשלמא ט' נזירים.** משכחת לה כגון דהוו גברי טפי דאיתפיס ואזיל בהדי הדדי דפתח חד ואמר הריני נזיר שזו מיה והב' אמר הריני נזיר שאין זו מיה והג' אמר הריני נזיר שזו בהמה והד' אמר הריני נזיר שאין זו בהמה והה' אמר הריני נזיר שזו בהמה ומיה והו' אמר הריני נזיר שאין זו לא מיה ולא בהמה ואיתפיסו השאר באלו שנדרו על הכוי ואמר השביעי הריני נזיר אי' מכס נזיר והח' אמר הריני נזיר שאין א' מכס נזיר והט' אמר הריני נזיר שכולכם נזירין הרי כולן נזירין ויש כאן ט' נזירין. אלא ט' נזיריות לחד גברא היכי משכחת לה: **בשלמא שית.** קמייתא דכוי מני למימרינהו חד גברא אלא אידך בגא דחד מנכון נזיר אלא בגברי טובא: **אמר רב ששת.** משכחת לה ט' נזיריות כגון דאמר הריני נזיר ונזירות הכל עלי דאמר הריני נזיר שזו מיה הריני נזיר שאין זו מיה הריני נזיר שזו בהמה הריני נזיר שאין זו בהמה הריני נזיר שזו מיה ובהמה הריני נזיר שאין זו לא מיה ולא בהמה הרי שית וחזר אמר כל נזיריות [1] המתחלקות על כל בני אדם על הכוי הרי הן עלי [א] וכגון [2] שמעכשיו מקבל אני עלי בין שזו מיה ובין שזו אינה מיה הריני נזיר בין שזו בהמה ובין שאין זו בהמה הריני נזיר בין שזו בהמה ומיה ובין שזו [3]לא בהמה ולא מיה הרי כאן ט' נזיריות: ליאמר אחריונא **בשלמא ט' נזירים.** משכחת לה כגון דהוו גברי טפי דאיתפיסו ואזיל דכי אמר חד הריני נזיר שזו מיה ובא השני ואמר הריני נזיר שאין זו מיה ובא השלישי ואמר הריני נזיר אם הוא כדברי אחד מכם וכי הדר ואמר רביעי שזו בהמה וחמישי שאין זו בהמה ובא הששי ואמר הריני נזיר אם הוא כדברי אחד מכם וכי הדר אמר שביעי הריני נזיר שזו מיה ובהמה ושמיני אמר שאין זו לא מיה ולא בהמה ובא תשיעי ואמר הריני נזיר אם הוא כדברי אחד מכם. אלא ט' נזיריות כו' כדלעיל. אמר רב ששת כגון דאמר הריני נזיר וכל המזיריות עלי. ואמר לנו המורה דהך סתם מתני' דהכא מיתוקמא אפילו לב"ה דעד כאן לא פליגי ב"ה עלייהו דב"ש לעיל [לא.] אלא בטעות הקדש אבל בספק הקדש כגון הכא דאין ידוע אם כוי זה מין מיה או מין בהמה כדאמר מר (חולין דף פ.) כוי לא הכריעו בו חכמים אי מין בהמה הוא או מין מיה הוא אפילו ב"ה מודו דהוי נזיר ודיקא נמי [3]סתמא דמתני' דכוי ב"ה היא דאם איתא דלב"ה לא סבירא להו דספק נזיר הוי נזיר מאי איריא דקא בעי [לג.] (תנא) מני מתני' דתני הרתיע לאחוריו אינו נזיר אילימא ר"ט כו' הא איכא ליה לאימר דב"ה היא אלא מדקא מהדר לאוקמא אליבא דחד תנא הייגו טעמא משום דאליבא דב"ה לא מיתוקמא דאילו לב"ה הוי נזיר גמור כי הרתיע לאחוריו דקסברי ב"ה נזירות [1]ספק הוי נזיר: **הדרן עלך בית שמאי**

שלשה מינין וכו' וכל היוצא מן הגפן. כגון חרלן ויין וחומץ מצטרפין זה עם זה לכזית: [2]**אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית.** [3]והא נמי מיחייב על זג וחרלן אלא הא אתא לאשמועינן דאינו חייב אלא בכזית מן. והא דקתני ענבים לאפוקי מרבי אלעזר דדמפרש בגמ' [ע"ב]: במשנה

יב א מתי' פ"ב מהלכות מזרות הלכה ט:
יג ב מתי' שם הלכה י:
א ג מתי' פ"ה מהלכות מזרות הלכה ח סמג לאוין רמג:
ב ד מתי' שם הלכה ג:
ג ה מתי' שם הלכה ב:

פי' הרא"ש

והתניא ר"י אומר משום ר"ש וכו' תימה אמאי מייתי ברייתא ממתני' גופא ה"ל לאתויי דקתני ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר. וי"ל דניחא ליה לאתויי ברייתא דמפרש טעמא דר"ט. ועוד דמתני' מצינו לפרושי ר"ט אומר אין אחד מהם נזיר ודאי אלא כולם ספק. [אבל בברייתא אין לפרש כן] דא"כ היינו ר"ט [דמתני'] הלכך משמע ליה לפרושי דאינן נזירין כלל הלכך מוקי לה כר' יהודה דכרי דסבר דלא מחית אינש נפשיה לספיקא ובדעתו שאם לא יתברר שלא יהא עליו שום נזיר: **ראה את הכוי וכו'** ששה אנשים ראו כוי אחד. אמר האחד הריני נזיר אם הוא זה היה והב' אמר הריני נזיר אם אינו חיה והג' אמר הריני נזיר אם הוא בהמה והד' אמר הריני נזיר אם אינה בהמה והה' אמר הריני נזיר אם הוא חיה ובהמה והו' אמר הריני נזיר אם אינו לא חיה ולא בהמה. והיו עוד שלשה עמהם הא' אמר הריני נזיר אם אחד מכם נזיר. והב' אמר הריני נזיר אם אין אחד מכם נזיר. והג' אמר הריני נזיר אם כולכם נזירים. וא"ת איכפל תנא לסתום כב"ש דלב"ה מי שאינו כדברו לא הוי נזיר. וי"ל אשמעינן נמי לב"ה דספק נזיר הוי דכוי הוי ספק חיה וספק בהמה וספק בריה ומחמירים ביה חומרת שניהם ואסור בהרבעה עם שניהם כדאיתא בשלהי מס' כלאים: **בשלמא ט' נזירים** כגון דהוי **גברי טובא** כדפריש במתני' **אבל ט' נזיריות לחד גברא היכי משכחת לה.** בשלמא שית מ"ל כגון שאמר אדם אחד מה שאמרו הששה שזה חיה שאינו חיה שזה בהמה שאינו בהמה שהוא חיה ובהמה שאינו חיה ובהמה אבל מה שאמרו ג' האחרונים לא מ"ל בחד גברא. **כגון דאמר הריני נזיר ונזירות הכל עלי** דאם ט' שהתפיסו כדפריש במתני' ואמר האחד כל דין נזיר שעל כולכם עלי נמצא לב"ש ט' נזירות ישנו עליו ולב"ה ט' ספק נזיר:

פליג פרקא

שלשה מינין אסורים בנזיר הטומאה דכתיב על כל נפשות מת לא יבוא **והתגלחת** דכתיב תער לא יעבור על ראשו. **והיוצא מן הגפן** דכתיב וענבים לחים ויבשים לא יאכל

ו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. י) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. טו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. טז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. יט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. כט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ל) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. לט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. מט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. נט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ס) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. סט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ע) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. עט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. פט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. צט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. ק) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קי) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קטו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קטז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קל) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קס) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קע) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קעט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קפט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קצט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קר) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קרט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קש) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קשט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קת) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קתט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קי) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קטו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קטז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קיט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קכט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קל) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קלט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קמט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנ) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנב) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנג) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנד) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנה) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנו) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנז) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנח) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קנט) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קס) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קסא) ד"ה אינו חייב עד שיאכל מן הענבים כזית. קס

וחייב על היין בפני עצמו ועל הענבים בפני עצמן ועל הזגין בפני עצמן. וגרסה דעיקר מידוש לת"ק בא לומר חייב על הזגין בפני עצמן [ב] אם אכל נבד מן הזגין והתיר אתה לאפלוגי ר"א בן עזריה ואומר דאינו חייב עד שיאכל שני חרצנים וזג [דחרצנים הם] הגרעינין בענבים וזגין הם הקליפה שלהן ומרבה[1] חרצנים בלשון רבים וזג בלשון יחיד כדמפרש הש"ס ור"א [ג] סבר כר' יוסי דאמר חרצנים אלו הגרעיניים [ד]: **[החרצנים אלו החיצונים].** קליפה שבחוץ [והזגין אלו הם] מבפנים: ר' יוסי אומר. ולאפלוגי הוא דאתא ופירש המקרא להיפך אלו[2] הקליפה החיצונה וסימן שלא תטעה כזוג של בהמה החילון נקרא [ה] זוג כן בענבים החילון נקרא [ו] זוג: **נפן עצמו לא.** כגון עלין ולולבין מדלא תנא [רבותא] גפן עצמו: **אפי' עלין ולולבין במשמע.** כדדרשינן בסמוך: **איכא דאמרי אסיפא.** אבל אדיוקא דרישא לא דמשמע שפיר בלישנא דסיומא מן הגפן אפי' עלין ולולבין: **מיין** ושכר **יזיר מיעט.** אע"ג דדרשי לי' בפ"ק (לעיל ד.) לאסור יין [של מנזה כיין של רשות] ושכר לילפי[3] למקדש מ"מ איכא מיעוטין טובא דכתיב מיין ושכר יזיר חומץ יין וחומץ שכר לא יאכל: מכל אשר יעשה מגפן היין ריבה. אבל מחרצנים ועד זג לא דרשי ליה למעוטי כרבנן דאיצטריך ליה לכדר' אלעזר בן עזריה דבסמוך דאיתו חייב עד שיאכל שני חרצנים וזג:

מאי ריבה ריבה כל מילי. ואפי' עלין ולולבין: ומאי מיעט שבישתא. זמורה כדמתרגמינן[4] שלשה שריגים תלתא שיבשין: **מיין** ושכר **יזיר פרט.** מדה זו ניתנה לדרש כעין כלל ופרט וכלל ויש חילוק קלת בין המדות כדכתב בסוף הסוגיא: **מה פרט מפורש בנזיר ענבים פרי אף (על) כל פרי.** מפרש בסמוך לאיתויי בוסר ופסולת פרי[5] ענבים שהתליעו ולמעטו עלין ולולבין שאינו כעין הפרט: ו] אי מה פרט מפורש פרי גמור אף כל פרי גמור. יש מפרשין דהכי פירושו ולמעטו גם בוסר גם ענבים שהתליעו ולא נראה מדא דחומץ כתיב דהוי פסולת פרי ומאי שנא ענבים שהתליעו מחומץ וע"ק דאם נמעטו תרוייהו מה אנו מרויחין בכלל ופרט מה שלא נכתב בפירוש וגם לשון פרי גמור משמע דאתי למעוטי פרי שאינו גמור כמו בוסר לכן נראה למורי הר"פ אף כל פרי גמור ולאפוקי בוסר אבל ענבים שהתליעו נרבה כעין הפרט ומשני א"כ מה הניח לך שלא אמרו ענבים לחים ויבשים הא כתיבי יין וחומץ [הא כתיבי] הא אין עליך לדון כלשון אחרון אלא כלשון ראשון דמש

פרטא מנא ליה. מנא ליה דפרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט: **סבר ליה רי' אלעזר דדריש ריבויי ומיעוטי.** ולא משמע ליה מהאי תרלינים ועד זג פרט וקא דריש ביה [6] כי טעמייה שלכך הוא בא שאינו חייב עד שיאכל [7] כל שני תרלינים וזג: **ואיבעיא אימא דאיש ליה רבנן.** דדרשי כללי ופרטי ואף ע"ג דמשמע ליה מיניה [8] דלפרטא הוא לאתא [9]: **למידייניה בכלל ופרט.** ולא משום דר' אלעזר בן עזריה: **ור' אלעזר דדריש ביה ריבויי ומיעוטי פרט וכלל ופרט מנא ליה.** דליינין [1] כעין הפרט: **אי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה פרט וכל בהמה כלל.** ואפילו דוגים ומריות לשמור חזר ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט דאהני פרטא בתרא ולמילי דבר שמירה הוא דנשבעין עליהן כגון נמי עופות יאלו דוגים ומריות דלאו בני שמירה נינהו אתין להס תרבות: **רבא אמר מהאי קרא.** ואם מן הנאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו: **מן פרט הנאן כלל.** ואפי' רובע ונרבע מוקלה ונעבד ואתנן ומחיר שכשרין לקרבן: **מן הכשבים ומן העזים חזר ופרט.** דלא משמע [2] ליה כללא כמו נאן ואימעטיו להו כל הני ואיתרבו להו כגון נעבדה בהס עבירה כגון החורש בשור ובחמור ושחרם בו בשבת: **וגילף מן הדין קרא.** מן הבהמה ומן הבקר ומן הנאן [3] יקריבנו מן פרט דמשמע מן הבהמה ולא כל בהמה הבהמה כלל אפילו מיה דחיה בכלל בהמה כו': **אי אתה דן אלא כעין הפרט.** ואימעטיו ליה מיה ואיתרבו להו בחור וזקן דעולה בא בחור אע"פ שאין אשם בא בחור ואשם בא זקן אע"פ שאין עולה [4] באה זקנה: מקמיה [5] וקשה דהיאך סבור דלא יאמר נעשה כלל מוסיף על הפרט לכך נראה דה"ק לכתוב תרלין וזג: [7] **[דבין הבינים]** [8]. דהיינו גוף הענג והכי משמע ליענא דקרא מתרלינים ועד זג פירוש מה שבין תרלין לזג וקשה דההיא גוף הענג וכבר כתב ענגים לכן פר"ת דהיינו ענגים קטנים שבין הגדולים שאינם רואין פני החמה ואינם מתבשלין כל כך ולא יהיו גדולים לעולם ול"ת אמאי אינטריך ועד לבין הביניים והלא כבר מרבינן אפי' בוסר מכעין הפרט ושמא י"ל דה"נ [1] גריעי מבוסר לפי שבוסר יצא לכלל ענגים גדולים ועוד י"ל דאי לאו ועד מרבין [2] בין הביניים הוו [3] מרבים מכעין הפרט בין הביניים ולא בוסר ועוד יש לקיים פירוש ראשון והכי פירושו אם ליקט האוכל שבין החרלן כדי זמיה ואכלו לוקה ולא אמרי' דבטלה דעתו אצל כל אדם והא לא שמעינן ליה מענגים דקרא: **שני חרצנים שבאים בתוך הענב**

וזג [א']. מן [4] הקליפה [5] החרלנים לאפוקי שאם אכל כזית מן החרלנים או כזית מן הזגין אינו חייב עד שיאכל הגרעינין והקליפה המיצוה: **סבר לה כר' אלעזר דדריש רבויי ומיעוטי.** וכי אלעזר נמי כר"א בן עזריה דריש ולא למעוטי כדפ"ל: **ואיבעית אימא כרבנן.** ושפיר אית ליה לר"א [ב"ע] מלתייהו דרבנן ותרתי שמעי' מינה דאי פ"ד לכדר"א [ב"ע] לחוליה [5] לכתוב רחמנא מחרלנים ועד זג לגבי פרטי קודם הכלל ואי לדרשא דפרט וכלל ופרט כדרבנן לחוליה אתו לכתוב או תרלינים (או שני) וזגין או לכתוב או שניהם בלשון רבים או שניהם בלשון יחיד אלא ש"מ כר' אלעזר ב"ע: **ורבי אלעזר דדריש ריבה ומיעט** [6] פרט וכלל ופרט מגליה. וא"ת ולמא לית ליה [המלה] [ד] בשום מקום כי היכי דרבנן לא דרשי מיעוט וריבה וי"ל דא"כ הוה לו לחלוק בכ"מ שאנו דורשין בכלל ופרט וכלל ומרבינן מההוא ריבוי כעין הפרט כמו קרא דוכי יתן דבסמוך דרבנן דרשי ליה בכלל ופרט וכלל בהזהב בפ"מ (ד' מ:) לרבות כעין הפרט דבר שמיטלטל וגופו שאין נשבעין על הקרקעות והשטרות ועבדים ומש"ה פשיטא ליה לגמרא כי במקום שאנו דורשין כלל ופרט וכלל ופרט אם יכול להפיל כלל הראשון ואם אינו יכול אז דורשו בריבה ומיעט וריבה שכך קבל המדות וכשהוא דורש פרט וכלל ופרט מרבה כעין הפרט כמו רבנן בכלל ופרט וכלל [ה] (במשמע דרשא להאי קרא ר' יוסי אומר בבסמוך) אך קלת יש חילוק ביניהם לרבנן כדמפרש בסמוך ת"ש [אומר ר"י] [7] דע"כ אית ליה בעלמא פרט וכלל ופרט דאי הוי דרשי במיעט וריבה ומיעט ס"ל לגמרא דגם גבי זיר הוה דרשי ליה במיעט וריבה ומיעט ולא הוה דרשי מיעוט אחרון לכדר' אלעזר ב"ע דהכי עדיף אלא ולאי [כדפרישית] דמדה דמיעט וריבה ומיעט לא דרשי ליה [ו] אלא דרשי ליה בפרט וכלל [8] לפי דמדה דמיעט וריבה ומיעט אינו מדה בתורה לידרש וכ"ת אכתי כיון דבעלמא דרשי פרט וכלל ופרט ה"נ גבי זיר לידרשיה כרבנן ויש לומר הואיל דבעלמא דרשי כל התורה בריבה ומיעט וכן במיעט וריבה אלעזר מלדרשו לפרט וכלל ופרט ויתן לידרש הואיל דבדוה מקומות לא ניתן כלל ופרט לידרש נוח לו לדרוש פרט אחרון לכדר' אלעזר מלדרשו לפרט וכלל אך כשאין לו מה לדרוש מפרט אחרון דרשא אחריתא אז [9] דורשין בפרט וכלל ופרט: **ורבי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה פרט.** דיתן לא משמע כללא לר' אלעזר דמה יתן דהכתוב לא פירש בכלל כלום על כן הוא מפיל כלל הראשון דיתן על חמור ושור ושה קאי דהיינו פרט: וכל כלל. דמשמע על כל דבר: בהמה לשמור חזר ופרט. ורבנן דרשי ליה בפרק הזהב בכלל ופרט וכלל וכן בכל דוכתי דאשכחן דרשא כלל ופרט וכלל דלא פליג ר"א היינו משום דדרשי ליה בפרט וכלל ופרט וממעטו מיניה [1] [דלאו] כעין הפרט כמו רבנן מכלל ופרט וכלל: **רבא אמר נפקא ליה מהאי.** כלומר גם בהאי קרא דרשי רבי אלעזר פרט וכלל ופרט ואם מן הנאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו: מן פרט. דמשמע מקצת נאן ולא כל [נאן]: נאן כלל כבשים ועזים חזר ופרט ה"ל פרט וכלל ופרט. וי"מ [10] דפרטא משמע למעוטי רובע ונרבע ויש במשמע למעוטי חורש בשור וחמור וחוסם פי פרה ודש בה דהשתא נדרוש הכי מה הפרט מפורש שלא נעבדה בהן עבירה בגופן ויצא רובע ונרבע שפסולין לקרבן ומכללא נרבי חורש בשור וחמור וחוסם פי פרה דלא נעבדה בהן עבירה בגופן [ואדרבה] [11] קשה דהיכי משמע מן הפרט למעוטי נעבדה בהן עבירה בגופן דהכי מקרי בבשים ועזים אי נרבעו כמו לא נרבעו וע"ק דרובע ונרבע נפקא לן מקרא אחריתא דפסולין להקרבה לכך נראה דמן הפרט משמע למעט שתי שנים דתסתם כבש משמע בן שנה ותסתם עז משמע בת שנתה וכן בעל מום דכתיב בפ' זכר תמים והשתא שמעינן [12] מכעין הפרט בעל מום ונרבי מהכלל אפילו ב' שנים: **וליליף מהאי קרא.** שהיא פרשה ראשונה ולמה לא אמר שר"א ידרוש שם פרט וכלל ופרט מן הנאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו: מן פרט. דמשמע מקצת נאן ולא כל בקר ונאן חזר ופרט. דהיה אינו בכלל בקר ונאן (חזר ופרט) הרי אתה דן כעין הפרט מה הפרט מפורש למעוטי היה מקרבן ותימה [בכלל] מה אהני הא לא מרבינן מידי מכעין הפרט ותירץ מהר"ף דאהני כללא לרבוי שור [הבר] דבהמה הוא אף על גב דרגיל בין החיות והוי כעין היה אפ"ה כשר לקרבן [13]: **א"ל מהא ליבא למשמע.** מיעוטא דחיה דמן בהמה [14] לא משמע למעוטי היה שהרי היה בכלל בהמה והוי כאילו כתיב מן הבהמה ומן החיה ואף על גב דמן משמע מיעוטא לא ממעט היה מינה: א"ל

בהמה וחיה אבל לא מצית למעוטי לגמרי חיה כיון דחיה בכלל בהמה.

כדרך שפרט לך בנזיר מחרצנים ועד זג ולר' אלעזר בן עזריה דקא מוקים להאי מחרצנים ועד זג לומר שאינו חייב עד שיאכל ב' חרצנים וזג פרטא מנא ליה סבר לה כרבי אלעזר דדריש מיעט וריבה ואי בעית אימא כרבנן דאי סלקא דעתך כדאמר רבי אלעזר בן עזריה ליכתביה רחמנא להאי מחרצנים ועד זג גבי פרטי למאי הלכתא כתביה בתר כלל שמע מינה למידייניה בכלל ופרט ואימא כוליה להכי הוא דאתא א"כ לכתוב או [6] שני חרצנים או שני זגים או חרצן וזג למאי הלכתא כתב רחמנא מחרצנים ועד זג שמע מינה למידרש ביה כלל ופרט ואיכא נמי למידרש ביה עד שיאכל שני חרצנים וזג ורבי אלעזר דדריש מיעט וריבה פרט וכלל ופרט מנא ליה א"ר אבהו [3] נפקא ליה מהאי קרא [1] וכי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה פרט וכל בהמה כלל לשמור חזר ופרט פרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט רבא אמר נפקא ליה מהאי קרא [2] ואם מן פרט הצאן כלל כבשים ועזים חזר ופרט פרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט אמר ליה רב יהודה מדיסקרתא לרבא ולילף מן הדין קרא [3] מן פרט הבהמה כלל בקר וצאן חזר ופרט פרט וכלל ופרט אי אתה דן אלא כעין הפרט א"ל מן האי ליכא למשמע מינה דאי מהתם הוה אמינא הבהמה חיה

גליו"ן

מסורת הש"ס

א) גי' מ"מ תרלינים וזגים, ב) ב"מ מ: [ועי' תוס' סס ד"ה כי יתן], ג) ל"ל מקריבו [וכ"כ בכ"י], ד) שיך לדף לד:, ה) גי' מ"מ דוחש,

תורה אור השלם

1. כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְכָל בְּהֵמָה לִשְׁמֹר וָמֵת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֹאֶה: שמות כב ט
2. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ מִן הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן הָעִזִּים לְעֹלָה זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא א י
3. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אָדָם כִּי יַקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לַיְיָ מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבָּקָר וּמִן הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת קָרְבַּנְכֶם: ויקרא א ב

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה סבר ליה וכו' עד שיאכל שני כ"ל ותיכף כל נמתק: (ו) ד"ה ולא בעית אימא וכו' דמשמע ליה מיעוט עד שיאכל שני חרצנים וזג בעל כרחך לדפרטא נמי הוא לאתא למידייניה וכו' בן עזיה לחודיה הס"ד: (ז) ד"ה לא אתה דן וכו' בא זקן הס"ד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוד"ה (בדף הקודם) מחרלנים וכו' מקמיה וקשה דהאיך סבור דלא יאמר. מן וקשה עד יאמר נמתק. וי"ב דקשה דהא כבר אמר דלא נעשה כ"ל. ועי' מ"מ ודוק: ב) ד"ה דבין הבינים. נ"ב מה שבין תרלין לזג. מ"מ: ג) ד"ה שני וכו' חג אחד מן הקליפה החרלנים. תיכף החרלנים נמתק. וג"ב התיצונה. מ"מ: ד) ד"ה ור"א וכו' ולמא לית ליה המדה זו כ"ל: ה) בא"ד וכשהוא דורש וכו' במשמע דרשה להאי קרא ר' יוסי אומר בבסמוך. מן תיכף במשמע עד תיכף בבסמוך נמתק. וי"ב כדמשמע דרשה להאי קרא דוכי יתן בבסמוך כל"ל מ"מ: ו) בא"ד דמדה דמיעט כו' לא דרשי ליה ר"מ כ"ל: ז) ד"ה וכי יתן וכו' הוינו משום וכו' וממעטו מיניה דלאו כ"ל. וי"ב ר"ל דלריך לרשות דוקא כעין הפרט ומאי [דלאו] כעין הפרט ממעט מ"מ: ח) ד"ה ולילף מהאי וכו' למעוטי חיה בהמה כלל בבהמה כל"ל מ"מ: ט) בא"ד אפי' הכי כשר לקרבן. נ"ב עי' גר"ש משנה ו' פ"ח דכלאים. מ"מ:

הגהות התוספות

1. ל"ל דהכי. 2. ל"ל דמרבינן. 3. ל"ל היינו. 4. ל"ל היא. 5. ל"ל לחודיה אתי. 6. ל"ל מיעט וריבה. 7. נדל"ל ד"ה כדמוכח בדבריהם לקמן ע"ב ד"ה אימא. 8. ל"ל בפרט וכלל ופרט. 9. בס"ל אף. 10. ל"ל ד"מ. 11. תיכת ולדרבה נמתק וכ"ל וקשה. 12. ל"ל ממעטינן. 13. ל"ל בהבהמה כלל. לדחות חיה בכלל בהמה. 14. ל"ל הבהמה.

פי' הרא"ש

ולראב"ע דמוקי וכו' עד שיאכל ב' חרצנים וזגים ב' חרצנים שהם בתוך הענבים וזג שהיא קליפה החיצונה סבר בר"א דדריש ריבויי ומיעוטי ולא דריש אלא מיעט וריבה ולא אצטריך למדרש מחרצנים ועד זג דא"כ לכתוב מחרצנים ועד זגים או מחרצן ועד זג: ור"א דדריש ריבויי ומיעוטי פרט וכלל ופרט מנא ליה. (והוא) (והה מצי למימר) דדריש כולה אורייתא בריבויי ומיעוטי וסבר דכלל ופרט וכלל אינה מדה בתורה. ואמרי' דלא דריש נמי פרט וכלל ופרט וקא"ר אבהו אין דפרט וכלל ופרט דריש והאי קרא דוכי יתן איש אל רעהו דדרשי רבנן בפ' הזהב בכלל ופרט וכלל וממעטי מיניה עבדים ושטרות וקרקעות דדריש ליה ר"א בפרט וכלל ופרט וממעטי מיניה כי היכי דממעטי רבנן מיניה: רבא אמר בהאי קרא נמי משכחת לה למדרש פרט וכלל ופרט דכתיב ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים ומן העזים לעולה מן פרט דמשמע מקצת צאן ולא כל צאן לאפוקי רובע ונרבע ויש במשמע אפי' חורש בשור ובחמור והרביע כלאים שהרי נעבדה בהן עבירה. הצאן בלל מן הכבשים פרט מה הפרט מפורש שנעבדה עבירה בגופו. ותימה היכי משתמע מן הפרט שנעבדה עבירה בגופו: מן פרט דמשמע מקצת בהמה ולא כל בהמה לאפוקי חיה: בהמה בלל. אף חיה דחיה בכלל בהמה: בקר וצאן חזר ופרט מה הפרט מפורש חיה לא תימא מאי אהני האי כללא הא לא מרבי מידי מכעין הפרט. אלא מה שכתוב בפי' בקר וצאן אלא מהאי קרא לא משמע דחיה בכלל בהמה. כלומר ולא מצית למימר מן פרט לאפוקי חיה משום דמן קאי אבהמה וחיה בכלל בהמה. ומכן תדרוש מקצת

ח) דרש כיה שלכך הוא כו' עד שיאכל ב' חרצנים ב) ואי ס"ד כדאמר ר"א ג"ע כלומר ואי ס"ד דלא אתא קרא אלא למדרש מו דאמר רבנן ר"ג ס"ל דאתא לאפוקי רובע ונרבע ויש במשמע אפי' חורש בשור ובחמור דלאו דלאו דלמי הוא דאתא למידייניה בכלל כו': ג) בתוס' הס"ד: ד) משמע כלל:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות